

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 2.12.2020
JOIN(2020) 22 final

**SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU
IN SVETU**

Nova agenda EU-ZDA za globalne spremembe

Nova agenda EU-ZDA za globalne spremembe

1. Uvod

Odnos med Evropsko unijo in Združenimi državami je edinstven in temelji na **skupni zgodovini, skupnih vrednotah in skupnih interesih**. Čezatlantsko partnerstvo se je razvilo iz skupne želje po miru, napredku in blaginji. Po drugi svetovni vojni je Marshallov načrt pomagal obnoviti evropske skupnosti in gospodarstva. Organizacija Severnoatlantske pogodbe (NATO) je zagotovila našo kolektivno varnost. Evropa in ZDA sta skupaj pomagali oblikovati in zgraditi večstranski sistem za reševanje svetovnih izzivov, ki temelji na pravilih. Za ljudi na obeh straneh Atlantika so čezatlantske vezi bistveni element naših družb, identitet, gospodarstev in osebnih življenj.

Naša skupna globalna moč in vpliv ostajata brez primere. Skupaj štejemo skoraj milijardo ljudi in predstavljamo največja bloka naprednih demokracij. Ustvarimo približno tretjino svetovnega BDP in trgovine ter 60 % neposrednih tujih naložb. Gostota in odprtost čezatlantske trgovine in naložb ustvarjata milijone delovnih mest in oblikujeta velik del svetovnega gospodarstva. Zmožni smo oblikovati predpise in standarde, ki jih prevzemajo tudi drugod po svetu. EU in Združene države sta glavni gonilni sili inovacij in svetovni raziskovalni velesili, ki razvijata tehnologijo od 5G do cepiv.

Ta združena moč in vpliv sta nepogrešljiva za utrditev globalnega sodelovanja v 21. stoletju – bodisi na področju zdravja, varnosti, podnebja, trgovine in tehnologije bodisi v zvezi z večstransko ureditvijo, ki temelji na pravilih. Naše skupne zaveze so bistvenega pomena v svetu, kjer si avtoritarne sile prizadevajo spodkopati demokracijo, agresivni akterji poskušajo destabilizirati regije in institucije, zaprta gospodarstva pa izkoriščajo odprtost, od katere so odvisne naše družbe.

V trenutku, ko je ta potreba po sodelovanju postala še toliko pomembnejša, sta postala pomembnejša tudi ohranjanje in obnova čezatlantskega partnerstva. V zadnjih letih so naš odnos preizkušale spremembe geopolitične moči, dvostranske napetosti in zatekanja k enostranskim politikam.

Z ameriško administracijo pod vodstvom novoizvoljenega predsednika, odločnejšo Evropo in potrebo po oblikovanju pokoronskega sveta imamo enkratno priložnost, da oblikujemo **ново čezatlantsko agendo za globalno sodelovanje**, ki bo temeljila na naših skupnih vrednotah, interesih in globalnem vplivu. To bi moral biti temelj novega globalnega zavezništva podobno mislečih partnerjev. Nastopil je čas, ko imata prihodnja ameriška administracija in EU skupne poglede in prednostne naloge na svojih domačih in mednarodnih agendah.

Pri oblikovanju te nove agende se ne bi smeli nostalgичno ozirati za globalno ureditvijo iz zadnjih desetletij ali čezatlantskim partnerstvom preteklih generacij. ZDA in EU sta se spremenili, prav tako pa tudi dinamika moči ter geopolitična in tehnološka realnost.

Poleg tega se ne smemo ujeti v past lažnih razprav, katerih namen je nasprotovati močnejši Evropi in močnejšemu čezatlantskemu partnerstvu. **Združena, zmogljiva in neodvisna EU**

je dobra za Evropo, za čezatlantsko partnerstvo in za večstranski sistem, ki se medsebojno krepijo, ne pa izključujejo.

V tem duhu EU predstavlja predlog za novo, v prihodnost usmerjeno čezatlantsko agendo za globalno sodelovanje, osredotočeno na področja, **na katerih se naši interesi zbližujejo, na katerih lahko najboljše izkoristimo svoj kolektivni vpliv in na katerih je potrebna vodilna vloga v svetu.**

Vodilna načela nove čezatlantske agende

- Čezatlantsko partnerstvo bi si moralo prizadevati za razvoj skupnih globalnih dobrin, s čimer bi se zagotovila trdna podlaga za močnejše večstransko ukrepanje in institucije. Podprlo bo pridružitve vseh podobno mislečih partnerjev.
- EU in ZDA bi morali zagovarjati skupne interese in izkoristiti svojo kolektivno moč, da bi dosegli rezultate na področju naših strateških prednostnih nalog.
- Vedno bi morali iskati rešitve, ki spoštujejo naše skupne vrednote **pravičnosti, odprtosti in konkurence**, tudi kadar prihaja do dvostranskih razhajanj.

2. Skupna prizadevanja za bolj zdrav svet – COVID-19 in širše

Kratkoročno ni večje potrebe po globalnem sodelovanju kot pri boju proti virusu, ki še vedno povzroča ogromno škodo na osebni, družbeni in gospodarski ravni na obeh straneh Atlantika in po svetu. Skupni cilj človeštva je, da se zavarujejo življenja in možnosti preživljanja ter se čim prej ponovno odprejo naša gospodarstva in družbe.

Za premagovanje te pandemije je potrebno vodstvo, EU pa je že od samega začetka na čelu globalnega odziva. V sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo in civilno družbo je združila 40 držav s ciljem zbrati več kot 16 milijard EUR za **razvoj in pravično razdelitev testov, zdravljenj in cepiv** prek pospeševalnika dostopa do orodij za boj proti COVID-19 (ACT-A).

EU poziva ZDA, naj se pridruži globalnemu odzivu in njegovemu stebru za cepiva, tj. instrumentu COVAX. Cilj je zagotoviti, da se varna cepiva pravično porazdelijo v več kot 180 sodelujočih držav, ne glede na to, kje se nahajajo in koliko lahko finančno prispevajo. Do konca naslednjega leta naj bi bili na voljo 2 milijardi odmerkov, do katerih bi imele države z nizkimi in srednjimi dohodki enak dostop kot države z visokimi dohodki. **ZDA bi s sodelovanjem in finančnim prispevkom za instrument COVAX** poslale močno sporočilo, pomagale bi zapolniti vrzel v financiranju in izboljšati naše kolektivne možnosti za uspeh.

Z zavedanjem, da cepljenje rešuje življenja, bi morali EU in ZDA tudi združiti moči pri oblikovanju odpornih, pravičnih in **celovitih logističnih mrež** za distribucijo cepiv in medicinsko opremo po vsem svetu. EU tudi poziva ZDA, naj se pridružijo **pobudi za trgovino in zdravje** v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO), da bi se nemudoma olajšalo trgovino z osnovnim medicinskim blagom in zdravstvenimi izdelki.

Dolgoročno bi se morali EU in ZDA skupaj učiti iz izkušenj, pridobljenih v tej pandemiji, in tesneje sodelovati na področjih **preprečevanja, pripravljenosti in odzivanja**. To bi lahko vključevalo izboljšanje izmenjave podatkov in znanja, sisteme zgodnjega opozarjanja in ustvarjanje zalog ključne medicinske opreme. Naše zadevne agencije za zdravila, preprečevanje in obvladovanje bolezni ter biomedicinske raziskave bi se morale usklajevati, da bi se zagotovila skladno čezatlantsko stališče in pretok informacij.

V tem duhu EU predlaga sodelovanje pri oblikovanju **priročnika za pripravljenost in odzivanje na pandemijo**. To bi lahko vključevalo tesno usklajevanje načrtov pripravljenosti, kriznih protokolov in namenskih sredstev za reševanje prihodnjih izrednih razmer. EU je prav tako pripravljena sodelovati z ZDA pri **krejitvi Svetovne zdravstvene organizacije** ter oblikovanju in izvedbi **skupnega predloga reforme** za okrepitev njene neodvisnosti, preglednosti, odgovornosti in učinkovitosti.

Izboljšanje globalne pandemične pripravljenosti in odziva na pandemijo bo ena od prednostnih nalog svetovnega vrha o zdravju skupine G20 naslednje leto, ki ga bosta skupaj gostila predsednik vlade Conte in predsednica Komisije Ursula von der Leyen v času italijanskega predsedovanja skupini G20. EU pozdravlja prispevek ZDA k pripravam na vrh.

Prvi koraki

- *EU in ZDA bi morale zagotoviti finančna sredstva za razvoj in pravično svetovno razdelitev **cepiv, testov in zdravljenj**, pri čemer bi se morale najprej pridružiti in prispevati k pobudama ACT-A in COVAX.*
- *Pripraviti bi morale **priročnik za pripravljenost in odzivanje na pandemijo** ter okrepiti sodelovanje in izmenjavo podatkov med našimi agencijami.*
- *Sodelovati bi morale pri **olajševanju trgovine z osnovnim medicinskim blagom** in se za začetek pridružiti pobudi za trgovino in zdravje v okviru STO.*
- *Sodelovati bi morale pri **okrejitvi Svetovne zdravstvene organizacije** ter oblikovanju in izvedbi skupnega predloga reforme.*

3. Sodelovanje za zaščito našega planeta in blaginje

Podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti sta bistvena izziva našega časa. Za njuno reševanje so potrebne sistemske spremembe v naših gospodarstvih ter globalno sodelovanje na obeh straneh Atlantika in v svetovnem merilu. EU je z evropskim zelenim dogovorom vodilna na tem področju. To je naša nova strategija za rast, ki se osredotoča na zmanjševanje emisij in ustvarjanje delovnih mest. Obravnava vse od načina proizvodnje in potrošnje do naših prehrabnih navad ter načina ogrevanja, dela in potovanja.

Naš glavni cilj je do leta 2050 postati prva podnebno nevtralna celina na svetu. Od Južne Koreje do Južne Afrike ter od Kitajske do Japonske države po vsem svetu zdaj tekmujejo pri zavezah glede ogljično nevtralne prihodnosti. S podobno zavezo ZDA bi bile vključene približno dve tretjini svetovnega gospodarstva in več kot polovica svetovnih emisij.

V tem duhu EU toplo pozdravlja zavezo novoizvoljenega predsednika Bidna glede ponovnega pristopa k Pariškemu sporazumu ter oblikovanju ambicioznega in posodobljenega prispevka v njegovem okviru. **S skupno čezatlantsko zavezo glede doseganja ničelnih emisij toplogrednih plinov do leta 2050** bi podnebna nevtralnost postala novo globalno merilo pred COP26, naslednjo konferenco ZN o podnebnih spremembah, ki bo naslednje leto v Glasgowu.

EU in ZDA lahko skupaj s partnerji vodita svet k zelenemu, krožnemu, konkurenčnemu in vključujočemu gospodarstvu. Za to bodo potrebne naložbe, inovacije in pravi cenovni signali. Zato bi morali tesno sodelovati na področjih trgovanja z emisijami, oblikovanja cen ogljika in obdavčitve. Zlasti prihodnji, s pravili STO skladni **mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah** za preprečevanje selitve virov CO₂, je lahko priložnost za sodelovanje pri oblikovanju globalnega vzorca za takšne ukrepe.

To bi lahko bilo del širše **čezatlantske agende za zeleno trgovino**, za katero Komisija predlaga, da bi se začela izvajati sredi leta 2021, z njo pa bi se lahko skupaj razvila tudi trgovinska in podnebna pobuda v okviru STO.

Evropa je tudi vodilna pri trajnostnem financiranju zelenega prehoda in si prizadeva, da bi se 30 % našega načrta za okrevanje, tj. instrumenta NextGenerationEU, financiralo z zelenimi obveznicami. Vendar bomo morali vsi storiti več, da bi zadostili naložbenim potrebam. EU in ZDA sta kot glavni finančni središči in regulatorja v najboljšem položaju za usmerjanje tega dela. **Čezatlantsko sodelovanje pri oblikovanju regulativnega okvira za trajnostno financiranje** bi pomenilo veliko podporo zasebnemu sektorju pri opredeljevanju zelenih naložb – zelo podobno kot taksonomija EU.

To zasebno financiranje bo bistveno za naložbe v prave tehnologije ter bo našim inovatorjem in podjetjem zagotovilo prednost prvega na trgu. EU in ZDA bi morali izkoristiti svoje izkušnje in strokovno znanje prek novega **zavezništva za zeleno tehnologijo**, da bi ustvarili vodilne trge in sodelovali na področju čistih in krožnih tehnologij, kot so obnovljivi viri energije, shranjevanje energije na ravni omrežja, baterije, čisti vodik ter zajemanje, shranjevanje in uporaba ogljika. To bi dopolnilo delo Energetskega sveta EU-ZDA, zagotovilo plodno podlago za čezatlantske naložbe in podprlo partnerske države pri izpolnjevanju lastnih podnebnih zavez.

Svoje delo moramo osredotočiti tudi na varovanje narave in okolja v širšem smislu. Pritiski na naravo in prostoživeče živali ogrožajo svetovni gospodarski razvoj in prehransko varnost. Zaradi njih bodo prihodnje nalezljive bolezni in pandemije postale le še verjetnejše in nevarnejše. Naslednja **konferenca ZN o biotski raznovrstnosti** – COP15, ki bo potekala v Kunmingu na Kitajskem, bo enako pomembna za naravo kot je bila konferenca COP21 za podnebje.

EU spodbuja ZDA, naj se pridruži Konvenciji o biološki raznovrstnosti, EU in ZDA pa bi si morali skupaj prizadevati za sklenitev ambicioznega sporazuma, da bi se **zaščitilo 30 % svetovne zemeljske površine in 30 % svetovnih morij**. Jasno približevanje zavez EU in ZDA bi bilo ključnega pomena pri oblikovanju globalnega soglasja v zvezi s tem ciljem.

EU in ZDA bi morali tudi sodelovati **na čelu boja proti svetovnemu krčenju gozdov**, in sicer z omejitvijo proizvodnje in potrošnje proizvodov, ki spodbujajo krčenje gozdov. To bi lahko bilo del nove agende za zeleno trgovino, poleg tega pa bi bilo treba proučiti, kako lahko sodelujemo na področju obnove narave in ponovnega pogozdovanja doma in po svetu.

V istem duhu moramo storiti več, da bi zaščitili naše oceane, ki nam zagotavljajo kisik in uravnavajo naše podnebje. EU vodi prizadevanja za razvoj močnejšega globalnega okvira za reševanje problematike morskih odpadkov in onesnaževanja morja s plastičnimi odpadki. Ker obstaja tveganje, da bo do leta 2050 v naših oceanih več plastike kot rib, je nujno potrebna **globalna pogodba o plastiki**, EU pa bo ZDA pozvala, naj se pridružijo njenim prizadevanjem pred naslednjo skupščino Združenih narodov za okolje.

EU bo predlagala tudi sodelovanje z ZDA za doseg dogovora o določitvi **morskih zavarovanih območij v Antarktičnem oceanu**, ki bi bil eden največjih aktov varstva narave v zgodovini.

Zelena revolucija mora spodbujati socialni, gospodarski in tehnološki napredek po vsem svetu. V zvezi s tem bodo ključnega pomena znatni prispevki EU in ZDA k zavezi razvitih držav, da do leta 2020 skupaj zberejo 100 milijard USD na leto za podnebne ukrepe v državah v razvoju. Državam v razvoju moramo z našo skupno podporo pomagati, da bodo napredovale na podlagi najnovejših znanstvenih odkritij in najboljših razpoložljivih tehnologij.

Prvi koraki

- *Treba bi bilo usklajevati stališča in imeti vodilno vlogo pri sprejemanju **ambiciozних svetovnih sporazumov** na prelomnih srečanjih na vrhu ZN o podnebjju in biotski raznovrstnosti naslednje leto, začeti pa bi bilo treba s skupno zavezo za doseganje ogljične nevtralnosti do leta 2050.*
- *Predlagati bi bilo treba novo čezatlantsko **agendo za zeleno trgovino**, ki bi vključevala trgovinsko in podnebno pobudo v okviru STO ter ukrepe za preprečevanje **selitve virov CO₂**.*
- *Oblikovati bi bilo treba čezatlantsko **zavezništvo za zeleno tehnologijo**, da se zagotovi večje sodelovanje pri razvoju čistih in krožnih tehnologij ter ustvarjanju vodilnih trgov.*
- *Skupaj bi bilo treba zasnovati **globalni regulativni okvir za trajnostno financiranje**, pri tem pa upoštevati izkušnje, pridobljene s taksonomijo EU.*
- *Združiti bi bilo treba moči na čelu **boja proti krčenju gozdov** ter si skupaj prizadevati za **krepitev zaščite oceanov**, pri čemer bi bilo treba začeti s skupnimi prizadevanji za sklenitev **globalne pogodbe o plastiki** in določitev morskih zavarovanih območij v Antarktičnem oceanu.*

4. Sodelovanje na področju tehnologije, trgovine in standardov

Evropa in Združene države predstavljajo približno tretjino svetovne trgovine in standardi, ki jih določamo, dosežejo vse dele sveta. **Zaradi naših skupnih vrednot človekovega dostojanstva, pravic posameznikov in demokratičnih načel** sta EU in ZDA naravni partnerici pri izkoriščanju hitrih tehnoloških sprememb in spopadanju z izzivi konkurenčnih sistemov e-upravljanja. To nam ponuja enkratno priložnost za oblikovanje **skupne tehnološke agende EU in ZDA**.

To odraža vse večje zблиževanje stališč o tehnološkem upravljanju med Evropo in Združenimi državami ter dejstvo, da se pri upravljanju digitalizacije naših gospodarstev in družb soočamo s skupnimi izzivi. Med temi so kritična infrastruktura, kot so 5G, 6G ali sredstva na področju kibernetike varnosti, ki so bistvena za našo varnost, suverenost in blaginjo, pa tudi podatki, tehnologije in vloga spletnih platform.

V tem duhu morata EU in ZDA **združiti moči kot tehnološki zaveznici pri oblikovanju tehnologij, njihove uporabe in njihovega regulativnega okolja**. Z uporabo našega skupnega vpliva bi bilo treba oblikovati čezatlantski tehnološki prostor kot temelj širše koalicije podobno mislečih demokracij, ki imajo skupno vizijo o tehnološkem upravljanju in se skupaj zavezujejo, da jo bodo branile. Da bi bilo to mogoče uresničiti, mora EU še naprej izpolnjevati lastne tehnološke cilje in ambicije v okviru evropskega digitalnega desetletja.

EU bo tudi predlagala ZDA, naj izkoristijo vodilno vlogo Evrope na področju tehnologije in si prizadevajo za varno infrastrukturo 5G po vsem svetu ter začnejo dialog o 6G. To bi moralo biti del širšega sodelovanja na področju **varnosti digitalne dobavne verige**, ki bi se moralo izvajati prek objektivnih ocen na podlagi tveganja.

EU in ZDA imata tudi skupni interes za sodelovanje pri gradnji zmogljivosti na področju **kibernetike varnosti**, pri situacijskem zavedanju in izmenjavi informacij. To usklajevanje bi lahko vključevalo tudi morebitne omejevalne ukrepe proti napadalcem iz tretjih držav, za katere obstajajo dokazi.

Hkrati moramo na podlagi naše skupne zavezanosti antropocentričnem pristopu začeti sodelovati na področju umetne inteligence ter obravnavati vprašanja, kot je prepoznavanje obraza. V tem duhu bo EU predlagala, naj se začne delo v zvezi s **čezatlantskim sporazumom o umetni inteligenci**, da se določi zasnova za regionalne in svetovne standarde, ki so usklajeni z našimi vrednotami.

Odkrito moramo razpravljati tudi o različnih stališčih glede upravljanja podatkov in preučiti, kako bi jih lahko konstruktivno premostili. EU in ZDA bi morali okrepiti sodelovanje na dvostranski in večstranski ravni, da bi spodbudili regulativno zблиževanje ter z visokimi standardi in zaščitnimi ukrepi **olajšali na zaupanju temelječi prosti pretok podatkov**.

Potreba po globalnem sodelovanju na področju tehnologije presega strojno ali programsko opremo. Gre tudi za **naše vrednote, naše družbe in naše demokracije**. Na obeh straneh Atlantika obstaja vse večje soglasje, da se s spletnimi platformami in velikimi tehnološkimi družbami odpirajo vprašanja, ki ogrožajo naše družbe in demokracije, zlasti s škodljivimi

tržnimi vedenji, nezakonitimi vsebinami ali širjenjem sovražnega govora in dezinformacij, ki temelji na algoritmih.

V tem duhu bo EU predlagala nov **čezatlantski dialog o odgovornosti spletnih platform**, ki naj bi služil kot vzorec za druge demokracije, ki se soočajo z enakimi izzivi. Prav tako bi morali tesneje sodelovati, da bi dodatno okrepili **sodelovanje med organi, pristojnimi za izvrševanje protimonopolnih pravil na digitalnih trgih**.

Poleg tega so za **pravično obdavčitev v digitalnem gospodarstvu** potrebne inovativne rešitve na obeh straneh Atlantika. Da bi ustvarili pravično in sodobno gospodarstvo, katerega trg nagraduje najboljše inovativne zamisli, bi se morali EU in ZDA odločno zavezati k pravočasnemu zaključku razprav o globalni rešitvi v okviru OECD in skupine G20.

Poleg tehnologije bi morali EU in ZDA obnoviti svojo zavezanost h **krepitvi odprte in pravične trgovine**, da bi se z določitvijo visokih standardov izboljšali enaki konkurenčni pogoji, povečala odpornost kritičnih dobavnih verig ter obravnavala izziva protekcionizma in enostranskosti.

To bi bilo treba začeti s **skupnim vodstvom pri reformi STO**, da bo ta pripravljena na gospodarstvo 21. stoletja in se bo lahko odzivala na sedanje razmere ter spodbujala trajnostnost in enake konkurenčne pogoje. Najprej bi morali dokončno imenovati novega generalnega direktorja oziroma direktorico in preučiti, kako z reformo Pritožbenega organa ponovno vzpostaviti bistveno funkcijo reševanja sporov. Okrepiti bi bilo treba tristransko delo med EU, ZDA in Japonsko, da bi se pripravili predlogi o vprašanih enakih konkurenčnih pogojev. Prav tako bi morali sodelovati, da bi dosegli napredek pri pogajanjih STO o e-trgovanju.

Hkrati bi morali **olajšati našo dvostransko trgovino ter poglobiti sodelovanje pri regulaciji in standardih**. Ker se tarife na svetovni ravni znižujejo, o dostopu do trgov odloča določanje in upoštevanje standardov in predpisov. Čeprav smo še vedno najbolj vplivni regulatorji, se tako EU kot ZDA soočata z vse večjo konkurenco glede standardov s strani akterjev iz tretjih držav. Če se obe strani strinjata, temu običajno sledi preostali svet. Zato moramo ponovno aktivirati predloge za sodelovanje na področju standardov med EU in ZDA ter se **ponovno vključiti v pogajanja o ugotavljanju skladnosti**. Kjer je to mogoče, bi morali EU in ZDA sistematično usklajevati stališča v mednarodnih organih za določanje standardov.

EU predlaga ustanovitev novega **sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA**. S tem naj bi skupaj čim bolj izkoristili priložnosti za tržno usmerjeno čezatlantsko sodelovanje, okrepili naš vodilni položaj na področju tehnologije in industrije ter razširili dvostransko trgovino in naložbe.

Navedeni svet za trgovino in tehnologijo se bo osredotočil na zmanjšanje trgovinskih ovir, razvoj združljivih standardov in regulativnih pristopov za nove tehnologije, zagotavljanje varnosti kritičnih dobavnih verig, poglobitev sodelovanja na področju raziskav ter spodbujanje inovacij in poštene konkurence.

V okviru tega bi bilo treba opredeliti nov **skupni poudarek na zaščiti kritičnih tehnologij**. Tesneje bi morali sodelovati pri vprašanjih, kot so pregled naložb, pravice intelektualne lastnine, prisilni prenosi tehnologije in nadzor izvoza.

Hkrati moramo tesno sodelovati tudi pri **reševanju dvostranskih motečih dejavnikov v trgovini**, ki slabijo naše strateško partnerstvo. Prizadevati si moramo za doseganje hitrih rešitev tako, da se **osredotočimo na rezultate, dosežene v pogajanjih**, hkrati pa priznavati različne pristope. To vključuje trenutna prizadevanja za rešitev spora med podjetjema Boeing in Airbus ter odpravo neupravičenih omejitev iz oddelka 232 ali drugih enostranskih odločitev.

Prvi koraki

- *EU in ZDA morata tesno sodelovati pri reševanju dvostranskih motečih dejavnikov v trgovini z rešitvami, pridobljenimi v pogajanjih, in voditi prizadevanja za reforme STO.*
- *Ustanoviti bi morali nov svet za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA, ki bo podpiral in spodbujal trgovino, razvijal združljive standarde in spodbujal inovacije.*
- *EU in ZDA bi morali začeti čezatlantski dialog o odgovornosti spletnih platform in velikih tehnoloških družb, pri čemer bi morali začeti s sodelovanjem pri iskanju globalnih rešitev za pravično obdavčitev in izkrivljanja trga v digitalnem gospodarstvu.*
- *Razviti bi morali skupni čezatlantski pristop k zaščiti kritičnih tehnologij glede na svetovne gospodarske in varnostne pomisleke, pri čemer bi morale začeti z razpravami o 5G.*
- *Prizadevati bi si morali za sporazum o umetni inteligenci in okrepiti sodelovanje za olajšanje na zaupanju temeljčega prostega pretoka podatkov.*
- *Obnoviti bi morali sodelovanje na področju regulacije in standardov, pri čemer bi morali začeti s ponovno vključitvijo v pogajanja o ugotavljanju skladnosti in usklajevanjem stališč v mednarodnih organih.*

5. Skupna prizadevanja za varnejši, uspešnejši in bolj demokratičen svet

EU in ZDA imata skupni temeljni interes za **krepitev demokracije po vsem svetu**. Pozdravljamo predlog novoizvoljenega predsednika Bidna za vrh za demokracijo v času, ko je pandemija prispevala k večjemu pritisku na demokracijo, svoboščine in vrednote.

EU je pripravljena v celoti odigrati svojo vlogo na **vrhu za demokracijo**, tako z izvajanjem svojega nedavnega akcijskega načrta za demokracijo in človekove pravice v EU kot tudi s sodelovanjem z ZDA in mednarodnimi partnerji, da bi sprejeli nadaljnje zaveze v boju proti korupciji, avtoritarizmu in zlorabam človekovih pravic po svetu. To bi nato moralo prispevati h krepitvi večstranskega sistema, ki je resnična hrbtnica mednarodne skupnosti.

EU in ZDA sta si v Združenih narodih ter skupinah G7 in G20 že začeli skupaj prizadevati za svetovno okrevanje. Pokazati moramo skupno vodstvo, da bi podprli druge na njihovi poti k

trajnostnemu okrevanju, vključno s **prestrukturiranjem dolga**, in graditi na naših dobrih rezultatih sodelovanja na področju humanitarne pomoči. EU in ZDA bi morali še naprej podpirati in pospešiti izvajanje **agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030** ter jo obravnavati kot skupno prednostno nalogo.

V okviru prizadevanj za svetovno okrevanje bi si morali EU in ZDA prizadevati za **skupno spodbujanje in varstvo pravic delavcev**. EU bo predlagala okrepitev čezatlantskega sodelovanja, da bi se tako EU kot ZDA zavzemali za spoštovanje ustreznih konvencij v okviru Mednarodne organizacije dela po vsem svetu.

Tesnejše partnerstvo na različnih geopolitičnih prizoriščih bo prav tako ključno za podpiranje demokratičnih vrednot po svetu ter svetovne in regionalne stabilnosti, blaginje in reševanja konfliktov.

Kitajska je za EU z vidika sodelovanja pogajalska partnerica, z gospodarskega vidika konkurentka in z vidika sistemov tekmica. Pristop, določen v strateški viziji EU-Kitajska, opredeljuje trden kašipot za obrambo naših skupnih interesov in vrednot. Kot odprti demokratični družbi in tržni gospodarstvi se EU in ZDA strinjata o strateškem izzivu, ki ga predstavlja vse večja mednarodna odločnost Kitajske, čeprav se vedno ne strinjata o najboljšem načinu za reševanje tega vprašanja. Novi dialog med EU in ZDA o Kitajski bo zagotovil ključni mehanizem za uveljavljanje naših interesov in obvladovanje naših razhajanj.

Večja osredotočenost EU na izzive in priložnosti v **indopacifiški regiji** bo pripomogla k poglobitvi sodelovanja s podobno mislečimi partnerji v regiji. Bistvenega pomena bo tesno sodelovanje z ZDA, da bi uskladili naše strateške cilje in podprli demokratični napredek v Aziji.

EU se osredotoča na poglobitev zavezništva z **Afriko** kot dveh enakovrednih partneric. Še naprej je glavna tuja naložbenica ter trgovinska, razvojna, humanitarna in varnostna partnerica. S tesnejšim čezatlantskim sodelovanjem na področjih spodbujanja demokracije in človekovih pravic, regionalnega povezovanja in varnosti ter trajnostnega razvoja po vsej celini je mogoče veliko pridobiti.

EU in ZDA imata tudi skupni strateški interes za **stabilen in varen Bližnji vzhod, Severno Afriko in Sahel**. To pomeni, da bi morali združili moči pri obravnavanju regionalnih sporov, merjenja moči in motečega ravnanja zunanjih akterjev v teh regijah.

Tesno bi morali sodelovati, da bi določili pogoje za pomemben politični napredek v bližnjevzhodnem mirovnem procesu, zlasti s sodelovanjem v poživiljeni bližnjevzhodni četverici. EU bo še naprej obravnavala varnost v **Zalivu**, podpirala umirjanje napetosti ter ustvarjala pogoje za krepitev zaupanja in vključujočo varnostno arhitekturo. Doseganje stabilnosti v Iraku in končanje konfliktov v Siriji in Jemnu bi morala ostati v središču čezatlantskega sodelovanja.

Kar zadeva **Libijo**, se je EU zavezala, da bo okrepila skupna prizadevanja za podporo rešitvi pod vodstvom Libije ob podpori močnega vodstva ZN. Nadaljnje sodelovanje med EU in

ZDA za spodbujanje stabilnosti in razvoja **na območju Sahela** bo prispevalo k splošni varnosti v Afriki in Evropi.

EU in ZDA morata ponovno združiti moči, da bi ohranili skupni celoviti načrt ukrepanja ali **jedrski dogovor z Iranom**, kakor ga je Varnostni svet Združenih narodov potrdil leta 2015¹. Ta dogovor je ključni steber globalne strukture neširjenja orožja, zato moramo sodelovati, da bi okrepili njegove dosežke.

Tako EU kot tudi ZDA sta veliko vlagali v stabilen in miren **Afganistan** ter morata zagotoviti, da se napredek, ki ga je afganistansko prebivalstvo doseglo v zadnji letih, ohrani v podporo izvajanju in izidu notranjega afganistanskega mirovnega procesa.

Čezatlantsko sodelovanje v zvezi z **Rusijo** bo še naprej ključnega pomena, zlasti kar zadeva spoštovanje mednarodnega prava. To vključuje zaščito ozemeljske celovitosti in energetske varnosti naših vzhodnih partneric. **Ukrajina** je prednostna partnerica, podpora ZDA pa je bistvena za skupno spodbujanje varnosti in ambicioznega programa reform. Kar zadeva **Belorusijo**, smo pripravljeni, da okrepimo podporo mirnemu demokratičnemu prehodu.

Evropa je Zahodnemu Balkanu zagotovila perspektivo pristopa k EU. Nadaljnje partnerstvo med EU in ZDA ter tesno usklajevanje na **Zahodnem Balkanu** sta bistvenega pomena, zlasti v dialogu med Beogradom in Prištino, ki poteka ob posredovanju EU. Skupaj se moramo zavzemati, da se podpre sprava, izboljša upravljanje in pospešijo ključne reforme.

EU in ZDA imata skupen strateški interes za stabilno in varno vzhodno Sredozemlje. Prizadevati bi si morali za usklajen pristop v naših odnosih s **Turčijo** ter pri tem obravnavati tudi sedanje izzive.

Pomembno je sodelovati z **Latinsko Ameriko in karibsko regijo** kot ključnima zaveznicama v mednarodnih forumih. V tem okviru bi morali tudi še naprej usklajevati naše poglede in stališča o Venezueli.

Skupaj moramo dobro izkoristiti vsa razpoložljiva orodja. V ta namen si bomo prizadevali **za boljše usklajevanje pri uporabi sankcij**, tudi pri uresničevanju skupnih ciljev, obenem pa se bomo izogibali nenamernim posledicam za evropske in ameriške gospodarske interese ter enostranski uporabi ekstrateritorialnih sankcij.

***

Evropa in ZDA se soočata z vse večjim številom resnih mednarodnih groženj, od hibridnih in vojaških groženj, nasilnega ekstremizma in svetovnega terorizma do širjenja orožja za množično uničevanje. V zadnjih letih je EU dosegla napredek brez primere na področju **varnostnega in obrambnega sodelovanja**, in sicer s prelomnimi pobudami, ki odpravljajo pomanjkanje zmogljivosti, hkrati pa spodbujajo obrambne izdatke in porazdelitev bremena.

EU in ZDA bi morali ponovno potrditi **skupno zavezanost čezatlantski in mednarodni varnosti**. Močnejša vloga EU na področju obrambe, tudi s podpiranjem naložb v razvoj

---

¹ Resolucija VSZN 2231 (2015).

zmogljivosti, bo koristila Natu in čezatlantskemu sodelovanju. EU je pripravljena izpolniti svoje obveznosti, okrepiti svojo strateško avtonomnost in zagotoviti boljšo porazdelitev bremena. Prednostne naloge EU in Nata na področju zmogljivosti bi morale biti v veliki meri usklajene.

Kot okvir za naše sodelovanje bi bilo treba vzpostaviti strukturiran **dialog o varnosti in obrambi med EU in ZDA**, ki bi temeljil na celovitem pristopu k varnosti in skupni strateški viziji. To bi moralo vključevati preučitev možnosti za čezatlantsko sodelovanje v okviru ustreznih varnostnih in obrambnih pobud, kriznega upravljanja, vojaških operacij in dvostranskih varnostnih zadev. V tem okviru bi si morali EU in ZDA prizadevati za znatno izboljšanje in povečanje **izmenjave informacij**. Hkrati bi si morali skupaj prizadevati za spodbujanje **ambiciozne mednarodne agende za nadzor nad oborožitvijo in razoroževanje**.

Prvi koraki

- *EU je pripravljena polno sodelovati na vrhu za **demokracijo**, ki ga je predlagal novoizvoljeni predsednik Biden, ter sprejeti skupne zaveze v boju proti vzponu avtoritarizma, kršenju človekovih pravic in korupciji.*
- *EU in ZDA bi morali usklajevati odzive na skupne izzive za **spodbujanje regionalne in svetovne stabilnosti**, najprej pa bi morali krepiti politike v državah vzhodnega partnerstva in Sredozemlju.*
- *Okrepiti bi morali našo skupno zavezanost čezatlantski in mednarodni varnosti ter začeti z vzpostavitvijo novega **dialoga o varnosti in obrambi med EU in ZDA**.*
- *EU in ZDA bi morali združiti moči pri **krepitvi večstranskega sistema** na podlagi naših skupnih vrednot.*

7. Zaključek

Komisija in visoki predstavnik pozivata Evropski svet, naj potrdi ta osnutek in predlagane prve korake kot kažipot za novo čezatlantsko agendo za globalno sodelovanje. Komisija in visoki predstavnik/podpredsednik bosta pri njegovem izvajanju tesno sodelovala z Evropskim parlamentom in Svetom.

To ambiciozno in konkretno agendo bi bilo treba začeti izvajati na **vrhu EU-ZDA** v prvi polovici leta 2021. To bi bil jasen signal za obnovljeno svetovno vodstvo in zavzetost dveh samostojnih, nepogrešljivih partneric in zaveznic.

Z močnim čezatlantskim partnerstvom sta tudi EU in ZDA močnejši. Čas je, da se obe strani Atlantika ponovno povežeta z novo agendo za čezatlantsko in globalno sodelovanje za današnji svet.